

دانشگاه امام صادق (ع)
دانشکده معارف اسلامی و اقتصاد
پایان نامه کارشناسی ارشد

عنوان:

بررسی امکانات تولید و مصرف گاز در ایران از نقطه نظر جایگزینی آن با فرآورده های

میان تقطیر نفتی و آثار اقتصادی آن

نویسنده: محمد رضا خزاعی

استاد راهنما: حسین درخشنده

استاد مشاور: حمید ناظمان، کاظم وزیری ماهانه

سال تحصیلی: تیر 1369

توصیفگر: 181 ص. : جدول. شماره بازپایی 14 الف.

واژگان کلیدی: گاز طبیعی / ایران / صنعت گاز / جایگزینی منابع

چکیده:

هدف از پژوهش حاضر ، بررسی امکانات تولید و مصرف گاز در ایران از نقطه نظر جایگزینی آن با فرآورده های میان تقطیر نفتی نظیر نفت سفید و نفت گاز و آثار اقتصادی آن است . برای انجام این تحقیق از روش کتابخانه ای استفاده شده است. فصل اول تحقیق اختصاص به شناخت گاز طبیعی (انواع و خصوصیات)، تاریخچه و وضعیت گاز طبیعی در جهان دارد . فصل دوم به تاریخچه گاز طبیعی در ایران و منابع و ذخایر قابل استحصال گاز طبیعی (احتمالی و ثابت شده) می پردازد. در فصل سوم ، مسائل مربوط به تولید گاز طبیعی در خشکی و فلات قاره و کیفیت تولید گاز (همراه با نفت خام ،

مستقل ، کلاهدک) بررسی شده و ضمن آن عمده ترین طرحهای تولید گاز طبیعی نیز بیان شده است. فصل چهارم به مسائل مربوطه به استفاده و مصرف گاز طبیعی در بخشهای مصرف کننده (نیروگاهها ، صنایع خانگی ، و تجاری) و مقایسه آن با مصارف فرآورده ها در هر یک از بخشهای مذکور پرداخته و سهم گاز را در تأمین انرژی کشور و صادرات گاز طبیعی بیان می کند و فصل پنجم جمع بندی و نتیجه گیری می باشد.

نتایج حاصل از تحقیق نشان میدهد ، ذخایر گاز طبیعی در جهان بسیار قابل توجه و در سطح بالایی می باشد . ایران در میان کشورهای دارنده ذخایر گازی دومین مقام را دارد. با وجود این ، نام آن در ردیف هیچ یک از تولید کنندگان عمده جهانی نمی باشد. این در حالی است که کشورهای مصرف کننده گاز طبیعی در جهان صنعتی ، گاز طبیعی را به عنوان یک سوخت قابل رقابت و جایگزین با سایر سوختها مورد توجه قرار داده اند . مهمترین بخشهای مصرف کنندگان گاز طبیعی در جهان ، بخشهای صنایع ، خانگی و تجاری می باشند . توسعه این بخش از صنعت انرژی و طرح مسئله جایگزینی گاز طبیعی به جای فرآورده های میان تقطیر نفتی در ایران از سالهای 54- 1352 شکل فعال و عملی به خود گرفته است. انجام امور زیربنایی بیشتر به منظور صادرات و گاز رسانی به شهرهای داخل کشور بوده است.

از کل ذخایر شناخته شده گاز طبیعی ایران ، ده هزار میلیارد متر مکعب آن قابل استحصال می باشد که بر مبنای تولید سال 1366 یعنی 31 میلیارد مترمکعب ، عمر ذخایر گازی به 311 سال بالغ می گردد . از کل میزان ذخایر شناخته شده گاز طبیعی در ایران 48 درصد همراه با نفت خام ، 12٪ کلاهدک و 40٪ مستقل می باشد و تا کنون علیرغم حجم عظیم ذخایر آن تنها 6٪ استحصال گردیده است.

از جمله مشکلات توسعه صنعت گاز در ایران ، عدم وجود سیستم شبکه توزیع و عرضه مناسب ، عدم سرمایه گذاری کافی یا توان جذب سرمایه گذاریها در این زمینه ، نبود سیستم جمع آوری مفید و

کامل گازهای همراه ، کمبود پالایشگاههای گازی ، صدمه دیدن پالایشگاهها در جنگ تحمیلی و نیز عدم اجرای به موقع پروژه های تزریق گاز در گذشته می باشد که همه این موارد عمدتاً در سالهای اخیر ناشی از کمبود ارز و سرمایه گذاری بوده است.

درزمینه تولید گاز طبیعی ، عمده تولیدات تا کنون از منابع گاز همراه با نفت بوده است. نکته بسیار مهم این است که از میان مصارف مختلف گاز طبیعی تا کنون به مصارف پتروشیمی و تزریق توجه کمتری شده است.

مشکلات ناشی از تغییرات مکرر مدیریت روی شرکت گاز ، عدم جذب نیروهای متخصص ، فقدان برنامه ریزی صحیح مشکلات مالی مصرف کنندگان از جمله مسائل مربوط به مصرف می باشد . بطور کلی با توجه به مزایای گاز طبیعی ، جایگزینی و استفاده مفید از این منبع انرژی برای ایجاد تعادل و تنظیم مفید تأمین احتیاجات انرژی کشور بسیار ضروری است و پیشنهاد می گردد در رفع مشکلات موجود و برنامه ریزی صحیح برای توسعه این صنعت در قالب الگوی توزیع متعادل انرژی در سطح کشور اقدام عاجل به عمل آید.